

Głos Pomorza

dawniej „Głos Wąbrzeski”

PISMO SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, OSWIATOWE I POLITYCZNE DLA WSZYSTKICH STANÓW

Nr 94

Wąbrzeźno, sobota dnia 12 sierpnia 1939 r.

Rok 21

Tacy to przyjaciele...

Niemiecka afera szpiegowska we Włoszech

WARSZAWA. Wielką sensację w Rzymie i w całych Włoszech wywołała konfiskata organu watykańskiego „Osservatore Romano”.

Pismo to zostało skonfiskowane po raz pierwszy od czasów rządów premiera Nitti'ego, sprawującego władzę w okresie przed faszystowskim. Aresztowano również reportera tego pisma Giovanni Colatto, który podał wiadomość o aresztowaniu 6 inżynierów, 5 techników i 20 pilotów, zamieszanych w odkrytą świeżo aferę szpiegowską w mieście Gwidonia, największym ośrodku lotniczym Włoch.

Nazwiska szpiegów techników i pilotów są czysto włoskie z wyjątkiem jednego Hermana Kurta Berga, Niemca, przydzielonego w roku ubiegłym do zakładów Gwidonii.

W mieszkaniu Berga, który pracował z ramienia niemieckiego przemysłu aluminiowego, znaleziono przygotowane do wysyłki do Rzeszy próbki nowego rodzaju duraluminium, wynalezionego przez techników włoskich. Metal ten posiada wagę o 30 proc. mniejszą od dotychczas znanego duraluminium.

Wykrycie afery wywołało piorunujące wrażenie w włoskich kołach politycznych i wojskowych. Giovanni Colatto podał wiadomość o tym w „Osservatore Romano” a powtórzyła tę wiadomość rzymska „Tribuna”. Oba pisma skonfiskowano natychmiast. Giovanni Colatto został po kilku godzinach zwolniony.

Okazuje się, że na czele wywiadu niemieckiego stał Herman Berg, który zdołał wciągnąć w aferę inż. włoskich Aldo Moneli, Andre Ipponi, Luigi Scalco oraz techników Grandini, Corvi, Pino i innych. Prócz tego aresztowano około 20 pilotów, których nazwiska nie ujawniono. Podczas rewizji u Berga znaleziono plany nowego niewyprodukowanego jeszcze modelu „Savoya

Marchetti 44”, którego prototyp znajduje się dopiero w budowie, dalej rysunki nowych kompresorów kolejowych, wreszcie próbki nowego rodzaju duraluminium.

Zaraportowano o tym Mussolinimu, który polecił, aby z całą surowością wystąpiono wobec winnych. Dochodzenia prowadzono we wtorek. Po północy z wtorku na środę zwołano pośpiesznie specjalny trybunał dla spraw szpiegowskich, który po krótkiej rozprawie skazał wszystkich winnych

na karę śmierci wraz z hersztem wywiadu niemieckiego Hermanem Bergiem na czele. Wczoraj rano skazanych wywieziono w okolice Rzymu i wszystkich stracono salwą w plecy. W ten bowiem sposób wykonywa się we Włoszech egzekucje wobec zdrajców i szpiegów.

Przez Londyn nadeszły wiadomości, że Mussolini miał silny atak serca skomplikowany jeszcze tym, że cierpi na wrzody w żołądku.

DO BEREZY ZE SPEKULANTAMI.

Jak się dowiadujemy, w związku ze znikaniem bilonu władze na terenie Wielkopolski zatrzymały cały szereg osób za przechowywanie bilonu i skierowały je do miejsca odesobnienia.

Mamy nadzieję, że wypadki te posłużą jako odstraszający przykład dla ludzi, którzy bezwiednie czy ze złą wolą szkodzą interesom Państwa, przechowywali srebrne monety.

Napad na polskiego strażnika na Śląsku

CHORZÓW. W nocy ze środy na czwartek polski strażnik graniczny Ludwik Pieczychlebek, patrolujący odcinek graniczny pod Rudą Śląską, zauważył na terytorium polskim trzech osobników przekradających się z Niemiec do Polski.

W chwili, kiedy strażnik graniczny wezwał ich do zatrzymania się, został z tyłu z nienacka napadnięty. Uderzony tępym narzędziem w głowę i powalony na ziemię. Kilku osobników rzuciło się na strażnika, usiłując mu wyrwać karabin. Jeden z napastników przyłożył strażnikowi rewolwer do gło-

wy, jednak strażnik zdołał napastnika schwycić za rękę i odwrócić ją tak, że broń wypaliła w głowę napastnika, kładąc go trupem na miejscu. Strażnicy polscy, którzy nadbiegli napadniętemu na pomoc na odgłos strzału, nie zdołali jednak już ująć sprawców napadu wobec ciemności.

Na miejscu napadu i w bezpośredniej bliskości znaleziono karabin strażnika, złamany podczas szamotania, 11 pistoletów wojskowych kalibru 9 mm oraz kilkaset naboń. Ilość znalezionej broni świadczy o większej liczbie napastników.

Strażnik Pieczychlebek został odwieziony do szpitala. Stan jego jest poważny, lecz życiu nie zagraża niebezpieczeństwo.

3 żołnierzy niemieckich na polskiej granicy

GDYNIA. W niedzielę, dnia 6 bm. o godzinie 19.30 koło miejscowości Kamienica Królewska w pow. kartuskim nad granicą z Rzeszą wydarzył się następujący incydent graniczny:

Trzech żołnierzy niemieckich przekroczyło granicę w pełnym uzbrojeniu. Na terytorium Polski w odległości 300 m od granicy zostali oni zatrzymani przez funkcjonariusza polskiego straży granicznej. Gdy nie posłuchali wezwania do zatrzymania się, wówczas strażnik polski strzelił, raniąc jednego z żołnierzy niemieckich. Dwaj towarzysze ranionego zabrali go natychmiast i udali się z powrotem przez granicę do Rzeszy.

Polska przełamała legendę o potędze Niemiec

Pismo szwedzkie „Goeteborgs Handelsoch Sjöfarts Tidningen” pisze, że strach przed Niemcami w Europie zaczyna się wyraźnie zmniejszać. Polska przełamała legendę o potędze niemieckiej, która po Monachium ciążyła jak koszar nad Europą.

Dziennik pisze dalej, że nienawiść do Niemiec jest obecnie w Europie większa niż strach. Nienawiść jest powszechna, bo panuje nawet we Włoszech.

W Niemczech istnieje zdaniem dziennika, przekonanie o nieuniknionej klęsce Niemiec.

„Dzień służby dla Azji”

TOKIO. Na wniosek ministra oświaty Araki gabinet postanowił, iż pierwszy dzień każdego miesiąca będzie obchodzony jako „Dzień służby dla nowej Azji”. W dniu tym każdy Japończyk ma się powstrzymać od wystawnego jedzenia, rozrywek i zabaw. Celem tego dnia jest — jak podkreśla Ag. Domei, przypomnienie społeczeństwu o wielkich zadaniach, jakie Japonia ma do spełnienia w Azji oraz zwrócenie myśli narodu do żołnierzy walczących w Chinach.

Zwolnienie inspektora Lipińskiego z aresztu gdańskiego

GDANSK. Polski inspektor celny Jan Lipiński, skazany w ubiegłym poniedziałek przez sąd gdański na półtora roku więzienia, został wczoraj zwolniony na skutek interwencji komisarza generalnego R. P. i natychmiast wyjechał do Polski.

Zwolnienie Lipińskiego nastąpiło

na podstawie wymiany za gdańskiego urzędnika Muellera, skazanego przez sąd polski za obrazę narodu polskiego na 8 miesięcy więzienia.

Świadek cbywatel polski Brunon Szulc, który zeznawał w procesie Lipińskiego na korzyść oskarżonego, został wypuszczony z aresztu.

Uznanie królewskie dla floty rezerwowej

LONDYN. Po godzinie 17-tej król Jerzy 6-ty polecił ze swego jachtu przekazać przy pomocy sygnałów świetlnych gratulacje admirałowi dowodzącemu flotą rezerwową. Admirał odpo-

wiedział telegramem, w którym w imieniu oficerów i marynarzy podziękował królowi za uznanie, dodając, że wizyta królewska była najlepszym bodźcem dla spełnienia ich zadania.

Rokowania francusko tureckie ukończone

PARYŻ. Rokowania handlowe francusko-tureckie zbliżają się do końca. Projekt układu został przedłożony

do zatwierdzenia obu zainteresowanym rządów przed ostatecznym podpisaniem.

Żydzi-wieczni tułacze

SMYRNA. Przybył tu statek „Parita” pływający pod flagą Panamy, na którym znajduje się przeszło 500 żydów uciekinierów. Są to przeważnie obywatelstwo czeskie, a w nieznacznej części żydzi niemieccy. Uciekinierzy znajdują się w rozpaczliwej sytuacji. Nie mają ani pieniędzy, ani ży-

wności. Statek zaś nie posiada paliwa i według oświadczenia kapitana nie może go nabyć.

Władze tureckie nakazały uciekinierom odbyć kwarantannę, nie zezwalając na lądowanie. Jak przypuszczają statek będzie musiał powrócić do Konstancy.

Niemcy wahają się wobec nowej sytuacji

PARYŻ. W artykule pt. „Niemcy i Gdańsk”, „Le Temps” pisze jakoby Niemcy nie były jeszcze zdecydowane co do środków swej polityki i wahały się wobec nowej sytuacji w Europie. Owa nowa sytuacja europejska polega na tym, że Anglia, Francja i Polska gotowe są tym razem nie tolerować już łatwych zdobyczy niemieckich i stawić opór.

Zarówno zawiodła całkowicie polityka zmuszenia Polski drogą zastraszania do uległego stanowiska wobec Niemiec.

„Le Temps” notuje, że nie można pozornego odprężenia w Gdańsku brać poważnie ze względu na dalsze ataki prasy narodowo-socjalistycznej niemieckiej i gdańskiej, tym bardziej, że ataki te są równoczesne z przygotowaniami wojen, których rozmiary przekraczają już normalny rozmiar 1-szego stadium przedmobilizacyjnego. Rola jaką Forster odgrywa w Gdańsku, świadczy o tym, że Berlin kieruje całkowicie polityką Wolnego Miasta.

= X =

Kredyty zastawowe w kampanii 1939-40

W związku z rozpoczętym okresem przyznawania kredytów na zastaw zboża, ministerstwo rolnictwa skierowało instrukcję do władz administracyjnych w kraju, w której podkreślono, iż w roku bieżącym rząd przywiązuje szczególne znaczenie do akcji kredytów zbożowych. O ile bowiem od szeregu lat kredyty te miały na celu doprowadzenie w dostatecznej mierze do rolnictwa kapitałów obrotowych, oraz miały przeciwdziałać sezonowym wahaniom cen w okresie późniejszym, o tyle w roku bieżącym kredyty zastawowe stanowią winny również czynnik sprzyjający w tworzeniu zapasów aprowizacyjnych.

W tym celu ministerstwo rolnictwa wysunęło inicjatywę zorganizowania na terenie poszczególnych województw specjalnych konferencji z instytucjami kredytowymi, organizacjami rolniczymi, oraz instytucjami handlowymi, zainteresowanymi w uzyskaniu kredytów. Celem tych konferencji ma być między innymi usunięcie ewentualnych niedociągnięć organizacyjnych, jakie mogły wyniknąć w toku akcji, a które mogły działać hamująco na rozwój akcji w terenie.

Jednocześnie w razie wykorzystania dotychczasowych przydziałów kre-

dytów zbożowych, pozostawionych już do dyspozycji instytucji wierzycielskich na terenie poszczególnych województw, na wniosek odpowiednich województw, dokonywany będzie dodatkowy przydział kredytów.

Ukraińiec stwierdza że Polska nie może zrezygnować ze swych uprawnień w Gdańsku

Lwowskie, ukraińskie „Dilo”, drukuje cykl reportażowy swego korespondenta z Gdańska.

„Dzisiejszy Gdańsk pisze „Dilo” jest to miasto niemieckie, a kiedyś było inaczej. Cemu należy to przypisywać?

Oto prawie równocześnie z poetką demizą Sebastiana Klonowicza — „Może nie wiecieć Polak, co morze, gdy pilnie orze” — pisał biskup Dymitr Solikowski — „Każdemu państwu i narodowi bardziej na morskim niż na ziemskim państwie zależy. Kto posiada państwo morskie, a nie używa go, lub pozwała sobie wydrzeć, ten z wolnego staje się nierolnikiem”.

Celem powitania statku przybył do portu gubernator Dakaru Auber w otoczeniu miejscowych dygnitarzy, wyrażając się z najwyższym uznaniem o polskim transatlantyku.

M/s „Chrobry” z latwością nadrobił opóźnienie spowodowane ominięciem kanału kilońskiego.

— W ubiegłą niedzielę aresztowano w Londynie dwóch osobników, którzy podchodzili do żołnierzy angielskich, wciskając im w ręce jakieś listy. Jak się okazało, były to pisane na wzór słynnych listów King Halla odezwę agitacyjne made in Germany. Niefortunnym propagandzistów niemieckich osadzono w więzieniu.

— Ani źródła sowieckie, ani chińskie nie potwierdzają pogłoszek o udziale leniu przez Sowietów Chinom pożyczki w wysokości 700 milionów rubli.

— Jak utrzymują, Ojciec Święty w czasie audiencji, udzielonej posłowi Węgier przy Watykanie, poruszył szereg zagadnień spornych natury religijnej, jakie istnieją pomiędzy Węgrami a Słowacją.

— Przeszło 5000 robotników budowlanych zostało wysłanych do Libii celem przygotowania budynków dla pomieszczenia 20 tys. rolników, którzy zostaną przesiedleni do Libii w październiku 1939 roku.

Zapisz się do LMK.

O produkcję tanich żarówek

W związku z ogólnym dążeniem do należytego wykorzystania wszelkiego rodzaju odpadków, powstaje także sprawa regenerowanych żarówek.

Przeprowadzone w tej sprawie badania Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach stwierdziły, że zasadni-

czo baloniki lamp regenerowanych przy wprowadzeniu do nich włókien, mogą być wymyte i pozbawione osadu zmniejszającego siłę światła. Należałoby jednak w tym celu przeprowadzać specjalne badania wszelkiego rodzaju żarówek starych i nowych, tak jak się to już robi w stosunku do kabli i przewodów elektrycznych.

W rezultacie żarówki regenerowane, opatrzone w odpowiedni znak Biura Badawczego, mogłyby dorównywać pod względem jakości żarówkom nowym i fabryki żarówek regenerowanych, mając zmniejszony koszt produkcji przez tanie kupno szklanych baniek, mogłyby wytwarzać żarówki przepisowe, a jednak tańsze. Tego rodzaju produkcja mogłaby wpłynąć na ogólne potanieńcie dosyć drogich u nas żarówek.

Legia honorowa dla Ewy Curie

Na zdjęciu Ewa Curie, córka naszej wielkiej rodaczki Marii Skłodowskiej-Curie, została mianowana kawalerem Legii Honorowej. Ewa Curie została wyróżniona za skuteczną akcję propagandową, przeprowadzoną w Ameryce, oraz za doskonałą biografię swej wielkiej Matki.

Gdańszczanie zadowoleni

GDANSK. Wiadomość o całkowitym cofnięciu się Senatu W. M. Gdańska w sprawie polskich inspektorów celnych wywołała wcale nie ukrywane zadowolenie u bardzo wielu Gdańszczan. Ostatni krok Senatu, który cofając się, musiał sięgnąć do argumentów wyjaśniających, opartych na kłamstwie, podniósł na duchu tych Gdańszczan, którzy absolutnie nie chcą żadnego zatargu z Polską. Jakkolwiek ostrożność nakazuje tym koloniom przeceniać posunięcie Senatu, nie mniej ostatnie „potknięcie się uważa się tylko za dowód stałego prowokowania Polski i czynienia prób stwarzania stanu faktycznego”.

Zderzenie statku z górą lodową

BOSTON. Statek obserwujący górę lodową na północnym Atlantyku „Champlain” zawiadomił przez radio, że parowiec „Beaverhill” zderzył się z górą lodową. Statkowi nie zagraża bezpośrednie niebezpieczeństwo.

„Champlain” udał się niezwłocznie na pomoc zagrożonemu parowcowi.

Zagrożony parowiec o pojemności 10 tysięcy ton nie jest statkiem pasażerskim, lecz towarowym, kursującym między Montrealem a Londynem.

ISKIERKI

— Kontyngent eksportowy na żywe gęsi do Niemiec w sierpniu br. wynosi 105.000 sztuk przy cenach następujących: gęś poznańska 6.61 zł; pomorska 6.55 zł, kujawska 6.09 zł, wierszewska 5.65 zł. Ogólny kontyngent w roku bieżącym został utrzymany na poziomie zeszłorocznym, t. j. 950 tys. sztuk. W roku ubiegłym wywieźliśmy do Niemiec 908.000 szt., a w lipcu br. 50.000 szt. gęsi.

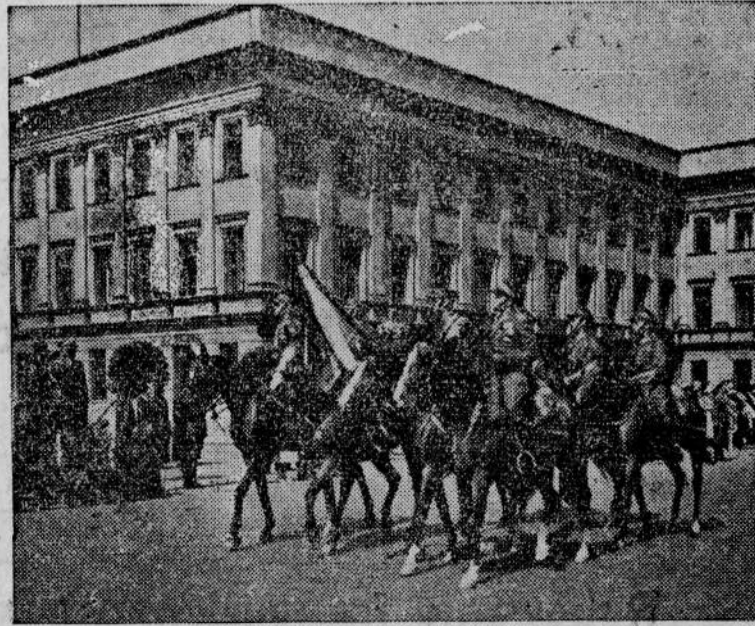
— W czasie burzy jaka przeszła nad pow. stryjskim, piorun uderzył w dom Jurka Muryna w Pławiu, zabijając na miejscu Muryna, jego żonę i dwoje dzieci.

— „Der Danziger Vorposten” zamieszcza reprodukcję koperty listu Kinga Halla, skierowanego do działacza socjalistycznego Geopferia w Gdańsku. „Der Danziger Vorposten” nie szczędzi przy tym swych uszczypliwych i ironicznych uwag.

— Onegdaj wydarzyła się w południe w Wałaskim Międzyrzeczu na Morawach wielka katastrofa kolejowa. Przy zderzeniu się dwóch pociągów osobowych 42 pasażerów odniosło rany. Przyczyny katastrofy dotychczas nie ustalono.

— Najnowszy polski motorowiec transatlantyczny „Chrobry” zawinął do Dakaru w drodze do portów Ameryki Południowej.

25-lecie wymarszu patrolu Beliny

W dniu 2 bm. minęła 25-ta rocznica wymarszu z Krakowa pierwszego patrolu ułanów Beliny. W związku z tą pamiętną rocznicą, obchodził jubileusz pułk szwoleżerów Józefa Piłsudskiego, który rodowód swój wywodzi bezpośrednio od owianych historyczną legendą ułanów Beliny. Uroczystości jubileuszowe odbyły się na Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie, w obecności Naczelnego Wodza Marszałka Śmigłego Rydza. Na reprodukcji naszej dwa fragmenty pięknej uroczystości „Beliniaków” w stolicy: — na zdjęciu po lewej — Marszałek Edward Śmigły-Rydz w rozmowie z inspektorami armii gen. broni Sosnkowskim i gen. dyw. Rómmlem w czasie obchodu jubileuszowego, po prawej — szwoleżerowie w defiladzie przed Naczelnym Wodzem. Na zdjęciu środkowym — twórca jazdy polskiej płk. Władysław Belina - Prażmowski

